

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Катедра суспільних наук
Навчальний рік 2022-2023

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Етнографія»

(за видами освітнього компонента)

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти очна

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(кодифікатор галузі знань)

Спеціальність 221 «Стоматологія»
(кодифікатор спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Стоматологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс 1

Силабус освітнього компонента розглянуто на засіданні кафедри суспільних наук

Протокол від
"26" серпня 2022 року № 3

Завідувач кафедри

Робак І.О.
(підпис, прізвище)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем загальної та передфахової підготовки

Протокол від
"31" серпня 2022 року № 1

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Катедра суспільних наук
Навчальний рік 2022-2023

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Етнографія»
(назва освітнього компоненту)

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти очна

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 221 «Стоматологія»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Стоматологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс 1

Силабус освітнього компоненту розглянуто на засіданні кафедри суспільних наук

Протокол від
“26” серпня 2022 року № 3

Завідувач кафедри

_____ Робак І.Ю.
(підпис) (ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем загальної та передфахової підготовки

Протокол від
“31” серпня 2022 року № 1

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Троценко Олексій Володимирович, старший викладач
(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

- Робак Ігор Юрійович, завідувач катедри, професор, доктор історичних наук, iy.robak@knmu.edu.ua
- Альков Володимир Андрійович, доцент, кандидат історичних наук, va.alkov@knmu.edu.ua
- Демочко Ганна Леонідівна, доцент, кандидат історичних наук, hl.demochko@knmu.edu.ua
- Чернуха Олександр Васильович, доцент, кандидат історичних наук, ov.chernukha@knmu.edu.ua
- Арзуманова Тетяна Володимирівна, доцент, кандидат історичних наук, tv.arzumanova@knmu.edu.ua
- Троценко Олексій Володимирович, старший викладач, ov.trotsenko@knmu.edu.ua

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, катедри, в системі Moodle та інше): історія, культурологія

Контактний телефон (057)707-73-37

Консультації відповідно до графіка, розміщеного на інформаційному стенді катедри та в катедральній директорії в системі MOODLE (<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=107>)

Локація:

Пр. Науки, 4, м. Харків, Харківський національний медичний університет, Головний корпус, 3 поверх, катедра суспільних наук

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Етнографія» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Стоматологія» й Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другого (магістерського) рівня, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 221 «Стоматологія».

Опис освітнього компоненту Обсяг складає 90 годин, 3 кредити. На лекційні заняття передбачено – 20 годин, на семінарські заняття – 10 годин, на самостійну роботу здобувачеві вищої освіти – 60 годин. Матеріал структурований у 5 тем.

Предметом вивчення освітнього компоненту «Етнографія» є вивчення етносів, як дуже складних соціально-біологічних, міжпоколінних людських спільнот, які можуть існувати в якості цілком самодостатніх систем. Вивчення етнічного складу етносів України, їх природних ареалів, етносоціологічне і етнодемографічне дослідження складу населення є нагальною потребою підготовки сучасних фахівців. Освоєння знань з етнографії є важливою складовою частиною їхньої загальної професійної медичної освіти, що має сприяти глибшому розумінню ними аспектів поведінки особистості, соціальних груп і етносів у трудовій діяльності. Освітній компонент «Етнографія» відіграє важливу роль у формуванні гармонійної особистості незалежної держави, оскільки його вивчення забезпечує розвиток національної свідомості, загальної культури й соціалізації особистості.

Міждисциплінарні зв'язки: освітній компонент «Етнографія» належить до предметів, що мають дуже широкий спектр міжпредметних зв'язків, оскільки знаходиться на перетині таких сфер діяльності, як медицина, суспільствознавство, педагогіка, психологія, історія, мистецтво та ін.

Пререквізити Вивчення освітнього компоненту передбачає попереднє засвоєння предметів, які дають базові уявлення про освіту: «Історія і культура України», «Філософія».

Постреквізити «Етнографія» предметно інтегрується з компонентами, які забезпечують подальшу підготовку здобувачі вищої освіти: «Соціальна медицина, організація охорони здоров'я», «Професійні хвороби», «Психіатрія», «Медична субкультура», «Медицина і політика», «Медичний Харків в персоналіях», які здобувачі вищої освіти вивчають на 4-6 курсах.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Метою вивчення освітнього компоненту є сформувати у здобувачів вищої освіти уявлення про етнічну картину України, ознайомити їх з етнографічними особливостями українського народу, його звичаями і обрядами, етнопсихологією та етнопедагогікою.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компоненту є забезпечити набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, визначених згідно з вимогами стандарту.

1.3. Компетентності й результати навчання, формуванню яких сприяє компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПІ та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього комопненту забезпечує опанування здобувачами вищої освіти компетентностей:

інтегральні:

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

загальні:

ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК3 – Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

ЗК4 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7 – Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел

ЗК8 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК9 – Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК11 – Здатність працювати в команді.

ЗК12 – Прагнення до збереження навколишнього середовища

ЗК13 – Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК14 – Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК15 – Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

спеціальні (фахові, предметні):

ФК13 – Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).

ФК15 – Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН 14 - Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій

ПРН 16 - Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

ПРН 17 - Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю

ПРН 18 - Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень

ПРН 19 - Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

Відповідно до рішення НАЗЯВО від 21 червня 2022 р. про історико-культурну складову освітнього процесу, вивчення історико-культурних процесів має забезпечує такі програмні результати навчання, щоб здобувач вищої освіти був готовий самостійно визначати закономірності і аналізувати суспільні процеси, що відбувалися у минулому та відбуваються нині, розуміти їх зв'язки та проводити історичні паралелі.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **соціальний навичок (Soft skills):** навички комунікації, лідерство, відповідальність, вміння працювати в критичних умовах, залагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, самостійно приймати рішення, критично мислити.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОКР, ОПП	Характеристика освітнього компоненту
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я»	Вибіркова
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 221 «Стоматологія»	Рік підготовки (курс):
		1-й
		Семестр
		2-й
		Лекції

Годин для денної форми навчання: аудиторних – 30 самостійної роботи здобувачів вищої освіти – 60	Освітньо-кваліфікаційний рівень: II магістерський ОПП «Стоматологія»	10 год.
		Практичні, семінарські
		20 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		60 год.
		Індивідуальні завдання: - год.
Вид підсумковою контролю: залік		

2.1 Опис освітнього компонента

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1.	Вступ. Предмет і завдання курсу «Етнографія України». Історія етнографічної науки у світі та в Україні.	2	Вступна, оглядова, проблемна, бінарна
2.	Походження та етнічний розвиток українців. Етнічна територія та сучасні етнічні процеси в Україні.	2	Оглядова, проблемна, бінарна
3.	Традиційні галузі господарства українців. Декоративно-прикладне мистецтво.	2	Оглядова, проблемна, бінарна
4.	Народна архітектура. Українське національне вбрання. Традиції народного харчування.	2	Оглядова, проблемна, бінарна
5.	Громада. Сімейні звичаї та обряди. Народні знання, вірування, звичаї та обряди.	2	Оглядова, проблемна, бінарна, завершальна
	Всього лекційних годин	10	

2.2.2 Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Вступ. Предмет і завдання курсу «Етнографія України». Історія етнографічної	4	проблемне навчання, ділові ігри, «мозковий	Усне опитування, тестове опитування

	науки у світі та в Україні.		штурм», робота в групах, розвивальне навчання, різномірне навчання, евристичні бесіди, дискусії та дебати, презентаційний метод, метод проектного навчання, організація екскурсій до музеїв та на виставки	в системі MOODLE
2.	Походження та етнічний розвиток українців. Етнічна територія та сучасні етнічні процеси в Україні.	4		
3.	Традиційні галузі господарства українців. Декоративно-прикладне мистецтво.	4		
4.	Народна архітектура. Українське національне вбрання. Традиції народного харчування	4		
5.	Громада. Сімейні звичаї та обряди. Народні знання, вірування, звичаї та обряди	4		
	Всього годин семінарських занять	20		

2.2.3 Практичні заняття

Не передбачено

2.2.4. Лабораторні заняття

Не передбачено

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Вступ. Предмет і завдання курсу «Етнографія України». Історія етнографічної науки у світі та в Україні.	5	проблемне навчання, робота в групах, розвивальне навчання, різномірне навчання, презентаційний метод, метод проектного навчання	Усне опитування, тестове опитування в системі MOODLE, участь у наукових конференціях
2.	Походження та етнічний розвиток українців. Етнічна територія та сучасні етнічні процеси в Україні.	14		

3.	Традиційні галузі господарства українців. Декоративно-прикладне мистецтво.	14		
4.	Народна архітектура. Українське національне вбрання. Традиції народного харчування	17		
5.	Громада. Сімейні звичаї та обряди. Народні знання, вірування, звичаї та обряди	10		
	Разом	60		

Методи навчання: розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеоролики, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, метод проєктів, дебати, метод «Мозковий штурм», вебінар, спаринг-партнерство (навчання в парах), коучінг (тренінг), віртуальна консультація, віртуальний тьюторіал, брифінг, інтерв'ю.

Методи контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему.

Підсумковий контроль: залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ» (таблиця 2).

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для ОК, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132

4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Технологія оцінювання освітнього компоненту (табл. 3 з «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності...»).

Таблиця 3

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою та чотирибальною (національною) шкалою

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою	Оцінка за двобальною шкалою
180–200	Відмінно	Зараховано
160–179	Добре	
150–159	Добре	
130–149	Задовільно	
120–129	Задовільно	
Менше 120	Незадовільно	Не зараховано

3.2. Питання до заліку:

1. Дайте характеристику методологічних принципів і методів етнографічних досліджень.
2. Визначте основні завдання та функції етнографії.
3. Дайте розгорнуту характеристику дослідницьких шкіл і напрямів в етнографії.

4. Наведіть характерні етнічні риси давньоруського народу.
5. Вкажіть особливості формування та розвитку української нації. Наведіть приклади найменувань України та українців.
6. Опишіть етнічні процеси та міжетнічні взаємини в Україні.
7. Визначте особливості історико-етнографічних областей України.
8. Назвіть субетнічні та етнографічні групи українців.
9. Охарактеризуйте етнічний склад населення України.
10. Опишіть традиційні знаряддя праці, методи обробітку ґрунту і переробки врожаю етнічних українців.
11. Прослідкуйте традиції тваринництва та скотарства в українському селі.
12. Охарактеризуйте допоміжні заняття українського населення: мисливство, рибальство, бджільництво.
13. Опишіть декоративно-прикладне мистецтво українського народу.
14. Назвіть типи і форми поселень в Україні.
15. Охарактеризуйте народну архітектуру сільських житлових комплексів.
16. Опишіть українське традиційне національне вбрання та назвіть регіональні відмінності.
17. Охарактеризуйте систему харчування та народної кулінарії.
18. Опишіть традиційні українські громадські форми праці, спілкування та дозвілля.
19. Визначте особливі риси української сім'ї і шлюбу.
20. Поясніть традиційні сімейні звичаї і обряди.
21. Охарактеризуйте світоглядні уявлення та вірування українців.
22. Опишіть календарно-побутову обрядовість та етапи її формування.

3.3. Контрольні питання

Тема 1.

1. Сутність та зміст етнографії, її об'єкт, предмет, основні поняття.
2. Методологічні принципи та методи вивчення етнографії.
3. Основні завдання та функції етнографії.
4. Зародження і утвердження етнографії як окремої наукової дисципліни. Школи і напрями в етнографії.

Тема 2.

1. Давні слов'яни автохтони Східної Європи. Етнічні риси давньоруського народу.
2. Формування та розвиток української нації. Найменування України та українців.
3. Етнічні процеси та міжетнічні взаємини в Україні. Історико-етнографічні області України.
4. Субетнічні та етнографічні групи українців. Етнічний склад населення України.

Тема 3.

1. Землеробство. Знаряддя та методи обробітку ґрунту та переробки врожаю.
2. Традиції тваринництва та скотарства в українському селі.
3. Допоміжні заняття населення: мисливство, рибальство, бджільництво.
4. Традиційні ремесла та промисли. Декоративно-прикладне мистецтво українського народу.

Тема 4.

1. Типи і форми поселень в Україні.
2. Народна архітектура сільських житлових комплексів.
3. Українське традиційне національне вбрання. Регіональні комплекси традиційного українського вбрання.
4. Система харчування та народна кулінарія.

Тема 5.

1. Традиційні громадські спільності. Громадські форми праці, спілкування та дозвілля.
2. Сім'я і шлюб. Сімейні звичаї та обряди.
3. Народні знання, світоглядні уявлення та вірування українців.
4. Календарно-побутова обрядовість: етапи формування.

3.4. Індивідуальні завдання формуються відповідно до контенту наукових конференцій, який щорічно затверджується планом роботи катедри суспільних наук. Специфіка індивідуальних завдань для здобувачів вищої освіти погоджується з викладачем.

3.5. Правила оскарження оцінки

Якщо здобувач вищої освіти не задоволений результатами оцінювання його навчальної діяльності і виявив бажання оскаржити оцінку з предмета, він має право звернутися до керівництва катедри та/або декана відповідного факультету з проханням провести повторне оцінювання його знань. Якщо вимоги мають під собою підстави, катедрою/деканатом створюється спеціальна комісія для проведення повторного оцінювання.

4. ПОЛІТИКА ОСВІТЬНОГО КОМПОНЕНТУ

Вимоги освітнього компоненту

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів вищої освіти виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач надасть на першому практичному занятті.

Під час навчального процесу важливо дотримуватися таких правил:

- повага до колег;
- толерантність до інших та їхнього досвіду;
- сприйнятливність та неупередженість;

- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента;
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів;
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка

Очікується, що здобувачі вищої освіти відвідуватимуть всі лекційні та семінарські заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді катедри).

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

заборонено:

- їсти (за винятком осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність інших людей;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і коридорах під час занять.

Використання електронних пристроїв

Використання електронних пристроїв у навчальному процесі допускається без обмежень за винятком тих випадків, які можуть перешкодити процедурі об'єктивного оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами

Проведення навчального процесу здійснюється з урахуванням вимог сучасного українського законодавства відносно осіб з особливими освітніми потребами та регулюється нормативними документами університету.

Рекомендації щодо успішного складання освітнього компоненту

У процесі підготовки до практичних занять здобувачам вищої освіти необхідно опрацювати матеріали допоміжної літератури. Вітається активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі вищої освіти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати.

Заохочення та стягнення

Відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу у ХНМУ» здобувач вищої освіти може підвищити оцінку за модуль шляхом виконання індивідуальних завдань (участь з доповідями в конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями тощо), що в разі успіху додає до 10 балів як заохочення.

Техніка безпеки

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Кожен здобувач вищої освіти повинен знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі

Про можливі зміни в силабусі буде повідомлено на сторінці катедри офіційного сайту ХНМУ і в катедральній директорії системи MOODLE, а також через відповідний деканат.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Одним з елементів академічної культури, які прищеплює університет, є розуміння здобувачем вищої освіти недопустимості будь-яких запозичень без належних посилань. Враховуючи це, головним завданням викладачів є формування навичок самостійної роботи, інтересу до навчання та суспільних цінностей. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Булашев Г.О. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях / пер.: Ю. Ю. Буряк. Київ, 2003. 383 с.
2. Волков Ф.К Студії з української етнографії та антропології. К., 1995. 688 с.
3. Етнографія українців: навч. посіб. / за ред. проф. С.А. Макарчука. – Л., 2015. 711 с.
4. Лозко П.С. Етнологія України. К., 2004. 470 с.

Допоміжна

1. Багалій Д. Історія Слобідської України. Харків : Дельта, 1993 . 255 с.
2. Лановик Б. Д. Економічна історія України : Підручник для студ. вищ. навч. закладів / Б. Д. Лановик, М. В. Лазарович, Р. М. Матейко та ін. К. : Юридична книга, 2004. 456 с.
3. Лоза Ю. Історичний атлас України / Ю. Лоза. Київ : Мапа, 2015. 320 с.

1. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Сторінка кафедри суспільних наук ХНМУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-suspilnyh-nauk/>
2. Матеріали з історії України та української культури для вітчизняних студентів [Електронний ресурс] // Репозитарій. Сторінка кафедри суспільних наук ХНМУ. – Режим доступу: <https://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/31855>

7. КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ:

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/polog_ad.pdf

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами
ХНМУ
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/pol_komis_ad.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

https://knmu.edu.ua/doc_block_type/proyekt-polozhennya-pro-organizacziyu-inklyuzyvno-navchannya-u-hnmu/

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/pol_komis_ad.pdf
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/polog_ad.pdf